

USA talv jätkub

Küünlapäeval enustas ilma Ameerika kuulsaim ilmatark

2. veebruari hommikul sai kogu Ühendriikide rahvas teada, et talveilmad kestavad veel vähemalt kuus nädalat. Paarikraadises külmas oli Pennsylvania osariigi keerulise nimega Punxsutawney linnakesse kogunenud üle neljakümne tuhande ilmahuvilise, et kuulda prognoosi lähimateks nädalateks.

Päikesetõusu hetkel lauldi USA hünni ja lasti rakette. Siis ilmus rahvahulga ette riigi kõige tuntum ilmaennustaja Punxsutawney Phil. Minutiga sai kõigile selgeks, et õige kevad on veel kaugel.

Iseenesest on Phili prognoosimeetod äärmiselt lihtne: kui sünoptik näeb oma varju, s.t päike paistab, püsib külm talveilm vähemalt kuus nädalat, kui päike peitub pilvede taha, tuleb varajane kevad.

Karvane sünoptik

Phili nimi on öieti *Marmota monax*. Meie omadest erineb too ilmatark veel selle poolest, et on vaid 40 cm pikkune karvane elukas eestikeelse nimega metsümiseja (ingl k *groundhog*), oravate kauge sugulane.

Legendi kohaselt pistab ta küünlapäeval oma nina urust

välja ning uurib, kas õhus on kevadet. Päikesepaiste annab tunnistust, et talv jääb kestma ning võib edasi pöönutada.

Küünlapäeval keeravad Euroopas teist külge mägrad, karud ja siilid, küllap seda arvati tegevast ka Ameerika pärismaalastest elukad. Eks mõni vaatas sel ajal ka ringi – mida teeb ilm.

Kui Eestis saab küünlapäeval päikest näha, tuleb paremat sorti suvi, heade herneste ning pika linaga. Saksa ja prantsuse talupojad eelistasid aga kohata pigem karjamaal hunti kui näha küünlapäeval taevas päikest. See olevat ennustanud talve karmistumist ja ei tea, mida kõike veel!

Ennustusel ei puudu kerge meteoroloogiline tagapõhi: selge ilm näitab külma antitsükloni valitsemist. Pilves ilm (varju puudumine) viitab aga soojema õhumassi kohalolekule või tulekule.

Teatmike järgi elab Punxsutawney linnas umbes 6800 elanikku ning ilmatark Phil oma naise ja paari järetilijaga. Tänu Philile (pildil) tuntakse linnakesest mujalgi kui USAs.

Veelgi kuulsamaks tegikohaks film "Groundhog Day".

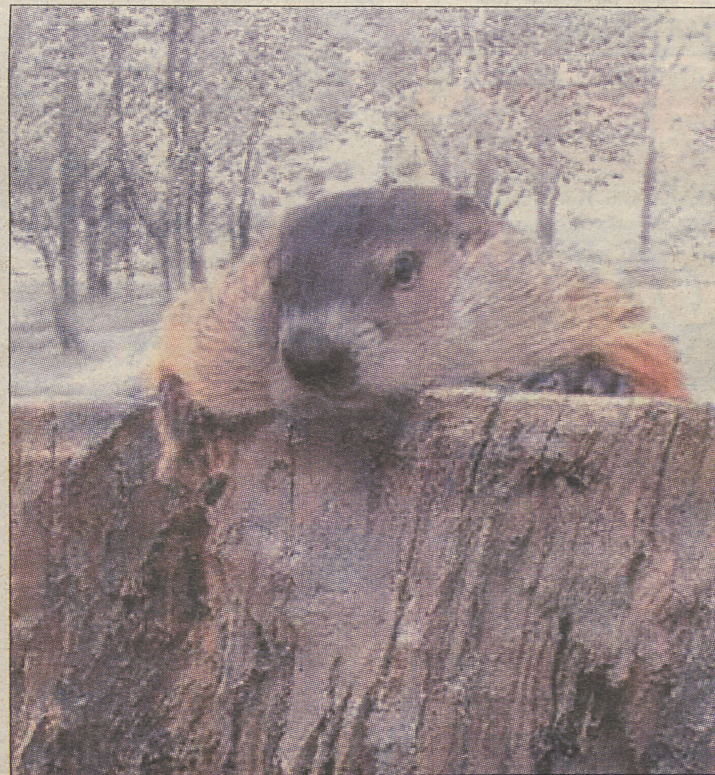
Punxsutawney tähendavat delavaari indiaanlaste keeles liivakärbestest küla, metsümiseja aga oli kohaliku suguharu tootem. Praegu on tollest kärbestest külast saanud Maailma Ilmapealinn,

Punxsutawney Phil on aga Prohvetite Prohvet, Ennustajate Ennustaja, Ekstraordinaarne Ilmaprognoosistikaator jne.

1887. a saadik on Phil varju näinud 93 korral, pilves ilmas valitses 14 aastal, andmed puuduvad 9 aasta kohta (sõjad?). Kas talv ka tegelikult pikenes või lühenes sõltuvalt ennustusest, selle kohta ei õnnestunud andmeid leida.

Küünlapäeva või metsümiseja päeva pidustused kestavad linnas kolm päeva.

Internet

Toimuvad ballid, vastuvõtud, etendused, näitused, tulevargid, pidulikud jumalateenistused, kontserdid.

Peo haripunkt on 2. veebruari varahommik. Rahvamassid kogunevad Gobbler's Knobi parki juba kella kolmest öösel. Päikesetõusu ajal kell 7.25 annab Phil ametliku prognoosi kogu Ameerika rahvale.

Kes pole rahul ametliku ilmaennustusega – tänavu kestab talv Ühendriikides veel kuus nädalat – võib elu

seada teiste, küll vähemtuntud ümisevate ilmaprohvetite ennustuste järgi.

Tõeliselt mängis oma poolehoidjaile mäkra Kanada kuulsaim metsümisejast ilmatark Warton Willie. Ta heitis hinge 1. veebruaril, just Groundhog Day eelõhtul! Nii ei jää kanadalastel muud üle, kui uskuda ilmateenistuse prognoose.

AIN KALLIS

Nädala prognoos

Pika rähklemise järel on talv muutunud päris taltsaks. Lähipäevil eelmise nädalavahetuse õhutemperatuuri uperpalle näha pole.

Väheliikuv kõrgrõhuala Skandinaavia kohal on mõneks ajaks kindlustanud selge või vähese pilvisusega ilma. Sajutõenäosus on kaduvväike. Ööpäeva keskmine õhutemperatuur on püsinud ja püsib siiski miinuspoolel, kuigi pärastlõunal on päikese võim juba suuresti tunda. Üleeile tõusis Mustvees päevamaksimum +3,7°ni.

Laupäevani on kõrgrõhuala kese veel Skandinaavial, ja meil ülekaalus põhjakaare, hiljem läänekaare tuuled. Madalrõhkkondade tee kulgeb kauge kaarega Euroopa Atlandi rannikult põhja poole, sealt üle arktiliste merede ja lõpuks laskudes Põhja-Venemaale. Öösel ja hommikul on miinustemperatuur garanteeritud, pärastlõunal tõuseb vähemalt nullilähedaseks.

Järgmise nädala algul võib aga Atlandilt oodata tugevamat tegijat tsükloni näol, mis läheneb Briti saartele. Kas sealt ka edasi Norra merele, seda näeme uuel nädalal. Meile on oluline tuule suund, lõunakaartesse pöördumine on siiski tulemas. See peaks jääolud Soome lahes Eesti poolel veidi lahedamaks tegema.

Sajutõenäosus on endiselt väga väike. Öine õhutemperatuur võib tulla madalam, kui tuul pöördub kagusse. Edelatulle korral, vastupidi, võib isegi öösel olla nullilähedane. Pärastlõunane kerge pluss sõltub eelkõige pilvede hulgast.

Sünoptik
MERIKE MERILAIN